

Docentenhandleiding gastlessen “vrijheid moet beschermd worden”

Inleiding

Bijna alle Nederlandse scholieren kennen in hun omgeving wel een militaire veteraan. Een grootvader die nog in Nieuw-Guinea heeft gevochten. Een buurman die in Libanon heeft gediend. Of – wie weet – een oudere zus die net terug is uit Irak.

Veel van deze veteranen zijn graag bereid hun verhaal te vertellen aan de jeugd van nu. Zij gaan daarvoor op bezoek bij leerlingen van de bovenbouw-po en de onderbouw-vo.

Nederland heeft ruim 130.000 militaire veteranen. De ouderen onder hen zijn in de periode 1940–1962 ingezet tijdens de Tweede Wereldoorlog of in Indonesië, Korea of Nieuw-Guinea. De 'jonge veteranen' zijn oud-militairen die hebben deelgenomen aan vredesmissies in internationaal verband, zoals in Libanon, Cambodja, het voormalig Joegoslavië, Afghanistan en Irak.

Of ze nu 'oud' of 'jong' zijn, veteranen verdienen erkenning en begrip van de samenleving en van de Nederlandse overheid, namens wie zij zich hebben ingezet voor de vrede, vaak in uiterst moeilijke omstandigheden, soms met gevaar voor eigen leven.

Jaarlijks vindt op de laatste zaterdag in juni (aanvankelijk op 29 juni, de geboortedatum van wijlen prins Bernhard) de Nederlandse Veteranendag plaats. Er is dan een centrale manifestatie in Den Haag en er zijn plaatselijke activiteiten in tientallen andere gemeenten. Op de Veteranendag kan de samenleving erkenning en waardering tot uitdrukking brengen voor het werk en de prestaties van de veteranen.

Maar het hele jaar door zijn er ontmoetingen met scholieren. Jonge mensen die ademloos luisteren naar de verhalen van veteranen. Verhalen van vroeger, maar ook van kort geleden. Rondom het bezoek van de veteraan zijn ze bezig thema's als vrede en veiligheid, eer en plicht, leven en dood. Ze maken een werkstuk, schrijven brieven, bezoeken kazernes of musea en leren debatteren.

Leerdoelen van een gastles

Wat kan een ontmoeting met een veteraan, mits goed voorbereid, opleveren?

Leerlingen:

- krijgen boeiend en actief onderwijs, door ervaringsverhaal van veteraan. Dit verhaal dient vaak als opmaat voor een discussie over vrijheid, normen en waarden, hedendaagse ethische dilemma's.
- krijgen meer kennis van het doel en de uitvoering van militaire missies.
- krijgen begrip voor de rol en ervaringen van veteranen.
- oefenen in algemene onderwijsvaardigheden, als kritisch denken, interviewen, discussiëren).

Educatieve toepassing/lessuggesties.

Vorbereiding

Bespreek voor aanvang van de gastles vast de voorgeschiedenis van de betreffende veteraan. Waar ligt het gebied waar die persoon naar is uitgezonden, wat speelde daar, wat is een veteraan eigenlijk? Wat voor beeld hebben de leerlingen van een veteraan?

Ook kunt u vooraf het thema 'Vrijheid moet beschermd worden' vast inleiden. Wat is vrijheid, waarom is dat belangrijk, wat gebeurt er als die vrijheid je wordt ontnomen? Wat zijn je eigen ervaringen op dit gebied? Op de homepage vindt u een test. Hierin kunnen leerlingen testen welke zaken zij zélf belangrijk vinden in hun leven.

Op basis van de voorbespreking kunnen de leerlingen gerichte vragen stellen aan de veteraan tijdens de gastles. Als verwerkingsvorm kunnen de leerlingen de veteraan bijvoorbeeld interviewen, in de media op zoek gaan naar relevante artikelen, een debat voeren in de klas, enzovoorts.